

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 167/2015
12.02.2015. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Снежане Андрејевић, председника већа, Бисерке Живановић и Божидара Вујичића, чланова већа, у парници тужилаца Ј. Г. из С. и С.С. из В., чији је заједнички пуномоћник М.М., адвокат из У., против туженог мал. Л.Г. из У., чији је законски заступник отац Д.Г. из У., а чији је пуномоћник Р.Т., адвокат из У., ради раскида и поништаја уговора о доживотном издржавању, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2281/13 од 23.10.2013. године, у седници већа одржаној 12.02.2015. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2281/13 од 23.10.2013. године као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 2281/13 од 23.10.2013. године и пресуда Основног суда у Ваљеву, Судска јединица у Убу П 2410/12 од 11.01.2013. године и предмет уступа Основном суду у Убу на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљеву, Судска јединица у Убу П 2410/12 од 11.01.2013. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужилаца којим су тражили раскид уговора о доживотном издржавању оверен код Општинског суда у Убу под ЗР 4/06 од 19.01.2006. године, закључен између пок. оца тужилаца Ж.Г., као примаоца издржавања и туженог мал. Л.Г., као даваоца издржавања због неиспуњења уговорних обавеза од стране туженог мал. Л.Г.. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се поништи уговор о доживотном издржавању оверен код Општинског суда у Убу под ЗР 4/06 од 19.01.2006. године који је закључен између пок. оца тужилаца Ж.Г., као примаоца издржавања и туженог мал. Л.Г., као даваоца издржавања због мане воље уговарача и повреде форме уговора.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2281/13 од 23.10.2013. године одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне другостепене пресуде тужиоци су изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права и предложили да се о ревизији одлучује као изузетно дозвољеној у смислу одредбе члана 404. Закона о парничном поступку.

Решењем РЗ 34/14 од 17.12.2014. године Апелациони суд у Београду је предложио Врховном касационом суду одлучивање о ревизији тужилаца као изузетно дозвољеној ради уједначавања судске праксе и евентуално новог тумачења права, имајући у виду наводе ревизије у погледу правног схватања израженог у нижестепеним пресудама, због чега је и по оцени Врховног касационог суда потребно да се о ревизији тужилаца одлучује у смислу одредбе члана 404. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд испитао је побијану пресуду на основу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11) и утврдио да је ревизија тужилаца основана.

Према утврђеном чињеничном стању, отац тужилаца, сада пок. Ж.Г. је као прималац издржавања са туженим мал. Л.Г. као даваоцем издржавања закључио уговор о доживотном издржавању који је оверен код Општинског суда у Убу под бр. ЗР 4/06 од 19.01.2006. године, с тим да је уговор у име и за рачун даваоца издржавања мал. Л.Г. (у време закључења уговора имао је две године) потписао и закључио његов отац Д.Г.. Наведеним уговором давалац издржавања се преко свог заступника обавезао да примаоца издржавања издржава и брине се о њему, а након смрти сахрани по месним обичајима. Прималац издржавања се уговором обавезао да ће даваоцу издржавања после своје смрти оставити у својину одређене непокретности. Тужиоци су престали да одржавају личне односе са својим оцем сада пок. Ж.Г. пре седамнаест година, од када је Ж. живео као члан домаћинства свог брата М.Г., које су чинили његова супруга Д., син Д. и ћерка Д..

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев тужилаца за раскид уговора о доживотном издржавању јер су закључили да је обавезе мал. Л.Г. према примаоцу издржавања, а у складу са уговором, односно у име и за рачун малолетног даваоца издржавања, извршавао његов законски заступник отац Д.Г., као и евентуално постављени тужбени захтев којим је тражен поништај уговора јер није утврђено постојање мана воље, нити повреда форме уговора.

Основано се ревизијом тужилаца указује да су нижестепени судови погрешно применили материјално право због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Према одредби члана 56. Закона о облигационим односима за закључење пуноважног уговора потребно је да уговарач има пословну способност која се тражи за закључење тог уговора.

Одредбом члана 64. Породичног закона, ставом 1. прописано је да дете које није навршило 14-ту годину живота (млађи малолетник) може предузимати правне послове којима прибавља искључиво права, правне послове којима не стиче ни права ни обавезе и правне послове малог значаја, а ставом 2. тог члана да дете које је навршило 14 година живота (старији малолетник) може предузимати, поред правних послова из става 1. овог члана, и све сталe правне послове уз претходну или накнадну сагласност родитеља, односно сагласност органа старатељства за правне послове из члана 193. став 3. овог закона.

Дакле, за закључење пуноважног уговора у смислу члана 56. Закона о облигационим односима потребно је да уговарач има пословну способност која се тражи за закључење тог уговора, а код чињенице да се уговором о доживотном издржавању, као двострано обавезним уговором, стварају обавезе за обе уговорне стране, то давалац издржавања може бити само оно физичко лице које је способно да својом изјавом воље, поред права, стиче и заснива обавезе. Како је у конкретном случају тужени мал. Л.Г. (у време закључења уговора имао је две године) уговором о доживотном издржавању који је закључен преко законског заступника оца Д.Г. преузео обавезу издржавања и бригу о примаоцу издржавања, што произлази из садржине члана 3. закљученог уговора, то су нижестепени судови пропустили да у смислу цитираних законских одредаба оцене да ли је Л.Г. као млађи малолетник, с обзиром на природу уговора, био пословно способан да преузме уговорне обавезе, а од које чињенице зависи пуноважност закљученог уговора, односно да утврде праву вољу уговарача у погледу стварног обвезника издржавања из овог уговора. Уговор о доживотном издржавању се закључује ради остваривања саме сврхе уговора у виду старања и бриге о примаоцу издржавања, а код чињенице да је у конкретном случају уговор закључен са двогодишњим дететом као даваоцем издржавања, који се обавезао да преко свог законског заступника издржава примаоца издржавања на начин ближе описан уговором, то је по оцени ревизијског суда, пропуштено да се оцени права воља уговарача у погледу стварног обвезника издржавања из овог уговора.

Такође, нижестепени судови су пропустили да, у смислу особене форме уговора о доживотном издржавању прописане одредбом члана 195. Закона о наслеђивању, која форма важи и за пуномоћје за закључење тог уговора, оцене да ли је малолетни Л.Г. преко свог законског заступника могао бити упознат са садржином уговора и упозорен на правне последице закљученог уговора као посебном судском радњом јер, иако присуство родитеља приликом овере уговора од стране судије, односно извршење наведене форме уговора у присуству родитеља (који као законски заступник заступа дете и делује у име и за рачун детета у свим компонентама уговора, садржинске или формалне природе) представља правоваљано извршење форме тог уговора, сам обим заступања родитеља зависи од обима пословне способности малолетника.

Како се из наведених разлога нижестепене пресуде не могу сматрати правилним и законитим, то су морале бити укинуте.

У поновном поступку првостепени суд ће узети у обзир изнете примедбе и правилном применом материјалног права поново ће одлучити о тужбеном захтеву тужилаца.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Снежана Андрејевић,с.р.**